

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-90-8>
УДК (336.2+330.3):004

Лебедєв Є.С.

аспірант,

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Lebediev Yehor

Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy

АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

ANALYSIS OF TAX REVENUES TO THE GENERAL STATE AND LOCAL BUDGETS IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

В умовах соціально-економічних потрясінь, воєнного стану та цифрової трансформації, фінансових криз, пандемій, українцям варто дбати про якісну систему оподаткування та самостійне наповнення бюджетів усіх рівнів. У статті обґрунтовано, що важливість цифровізації для системи оподаткування не викликає сумніву, адже бізнес оцифровує свою діяльність, відбувається становлення цифрового підприємництва, розвивається, електронна комерція та набуває все більшого поширення онлайн-торгівля. Аргументовано, що адміністрування податків і зборів, стягування мита, потребує особливої уваги від фіскальних інституцій, адже це наповнення загальнодержавного та місцевих бюджетів. Науковець стоїть на позиції того, що проривні та технологічні інновації створюють умови для зміни податкових правил в ході стягнення податків, зокрема мова йде про зменшення транзакційних витрат, що підвищує мобільність податкової бази.

Ключові слова: оподаткування, податкові надходження, збори до місцевого бюджету, загальнодержавні податки, цифровізація, цифрові інновації, технологічні зміни.

In the context of significant socio-economic upheavals, prolonged martial law in the country, digital transformation, changing world order, large-scale financial crises, and pandemics, Ukrainians should take care of a high-quality taxation system and independent filling of budgets of all levels, without loans and grants from partners. The purpose of the article is to analyze tax revenues to the national and local budgets of Ukraine under martial law and to determine possible ways of digital transformation of the national taxation system in the near future. The article substantiates that the importance of digitalization for the taxation system is beyond doubt, because businesses are systematically digitizing their activities, digital entrepreneurship is emerging, e-commerce is developing rapidly, and online trading is becoming more widespread. It is scientifically argued and proven that the administration of taxes, fees, and collection of duties require special attention from fiscal institutions, because this is the filling of the national and local budgets. It was found that the top revenues to local budgets in Ukraine for 2024 were from personal income tax, single tax, and property tax. The main priorities of the Ministry of Finance of Ukraine for the near future and changes in the share of actually collected taxes and fees in favor of the budget revenue in 2024 compared to the expected replenishment of the State Budget of Ukraine in 2025 were deeply and comprehensively analyzed. The scientist in the article expresses his scientific opinions and takes the position that modern breakthroughs and technological innovations create undeniably important and necessary conditions for changing key tax rules in the course of tax collection at various levels; in particular, it is about reducing transaction costs, which increases the mobility of the tax base. In addition, the large-scale digitalization of the tax system in the country organizes and ensures high-quality, reliable, and transparent control over the tax base by digitizing reporting, auditing, and working with new progressive software for tax inspections.

Keywords: taxation, tax revenues, local budget levies, national taxes, digitalization, digital innovations, technological changes.

Постановка проблеми. Проривні інновації та цифрові технології відіграють одну з провідних ролей в ході трансформаційних та структурних змін в роботі податкової системи. Важливість цифровізації для системи оподаткування не викликає сумніву, адже бізнес оцифровує свою діяльність, відбувається становлення цифрового підприємництва, розвивається, електронна комерція та набуває все більшого поширення онлайн-торгівля. В світлі цих подій, адміністрування податків, зборів та стягування мита потребують особливої уваги

від фіскальних інституцій, адже це наповнення загальнодержавного та місцевих бюджетів.

Податки для державного бюджету є на думку більшості чиновників основним джерелом доходу, тож не дивно, що в 2024 та 2025 роках українці та бізнес отримали підняття ставок за деякими податками і зборами. Урядовці очікують, що стягуючи з підприємництва та фізичних осіб-підприємців вищі податки, це дозволить максимізувати дохідну частину загальнодержавного та місцевих бюджетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цінними вважаємо наукові здобутки Д. Агравал та Д. Віддасін адже вони присвятили своє дослідження розкриттю змісту роботи податкової системи крізь призму технологічних інновацій та дійшли висновку, що «технологічні зміни, представлені збільшенням схильності до проведення оподатковуваних операцій в Інтернеті, впливають на рівноважні податкові ставки та доходи» [1]. Із дослідженнями взаємозв'язку якісної макроекономічної політики та податкової політики, їх вимірювання, виявлення прогалів, пов'язані імена Д. Рієра-Крічтона, К. Веб та Г. Вулетін [2].

Закордонні науковці Л. Ленні, Н. Манурунг та Б. Дельфіна дійшли висновку в своєму дослідженні, що «на зростання податкової ставки не впливають поточні, готівкові та готівкові обороти. Коефіцієнти поточного, касового та готівкового обороту впливають на ефективну ставку податку» [3, с. 487]. Дослідники Д. Ферраро, С. Газі та П. Перетто вивчали вплив податкової політики на інновації та зростання сукупної продуктивності в контексті динамічної стохастичної моделі загальної рівноваги інноваційного зростання. Вони дійшли висновку, що ендегенні зміни в сукупній продуктивності та ендегенній структурі ринку відіграють кількісно важливу роль у поширенні податкових шоків [4]. Колектив науковців Л. Альварес, В. Канніайнен та Я. Содерстен [5] присвятили своє дослідження розкриттю впливу невизначеності податкової політики на корпоративні інвестиції.

Наукова публікація, що заслуговує на фокус наукової уваги підготовлена А. Апеті та Е. Едох «Податкові надходження та мобільні гроші в країнах, що розвиваються» [6]. Дослідники дійшли висновку, що «розширення бази оподаткування (проміжної величини валового внутрішнього продукту на душу населення в країні), краща інституційна якість і спрощення процесу сплати податків є основними каналами, за допомогою яких впровадження мобільних грошей підвищує ефективність оподаткування в країнах, що розвиваються» [6].

Група українських дослідників, а саме Н. Краус, К. Краус, О. Побережець, Г. Поченчук, О. Манжура [7; 8] у своїх публікаціях вивчали питання особливостей податкової національної політики та представили графічне моделювання зміни розміру акцизного збору на тютюнові вироби, проаналізували потенційно можливі результати зростання цін на сигарети для бюджету та громадян України. Однак, низка ключових питань потребують додаткового пізнання, зокрема мова йде про особливості наповнення загальнодержавного та місцевих бюджетів за рахунок обов'язкових зборів і платежів.

Мета статті полягає в тому, щоб надати авторське бачення зміни податкових надходжень до різних рівнів бюджетів у ході інституціональних змін та

цифрової трансформації економіки. Серед завдань, що стоять перед дослідниками: окреслити особливості й порядок пріоритетів податкових інституцій та Міністерства фінансів України; вказати на взаємозалежність ставок податку та надходжень до бюджетів; визначити актуальність цифровізації податкової системи; представити аналіз обсягів стягнутих податків та зборів до загальнодержавного та місцевого бюджетів.

Методологія дослідження. Переслідуючи вирішення мети дослідження було взято за основу базу Міністерства фінансів України. Центральне місце належить теоретичним та дослідницьким напрацюванням, представленим у рейтингових журналах, що відзначаються глибиною і якістю досліджень. Це дало можливість працювати з репрезентативними науковими матеріалами, які охоплюють широке статей, що містять обґрунтовані гіпотези щодо напрацювання ефективних податкових механізмів та інструментів. Джерела даних Міністерства фінансів України дали змогу здійснити якісний порівняльний аналіз очікуваної частки від податкових надходжень до Державного бюджету України в 2025 р. та фактичної дохідної частини за рахунок стягнутих податків і зборів у 2024 р. Представлені статистичні дані дають уявлення про дійсний стан справ у податковій системі та дохідній частині Державного бюджету, дозволяючи обґрунтовано здійснювати дослідження.

В ході написання статті застосовано різні методи, зокрема метод візуалізації для представлення основних пріоритетів Міністерства фінансів України та розміру стягнутих податків і зборів до загальнодержавного й місцевих бюджетів. Методи аналізу, синтезу, індукції і дедукції застосовано при представленні тез та гіпотез закордонних і вітчизняних дослідників з питань оподаткування в цифрову епоху. Метод порівняння допоміг представити характерні ознаки технологічних змін, цифрових інновацій в системі оподаткування.

Виклад основного матеріалу. Уряди країн, що розвиваються та розвинених країнах стурбовані нестабільністю податкових надходжень, оскільки це може спричинити коливання державних витрат і державних інвестицій і, як результат, перешкоджати економічному зростанню, яке у свою чергу, має вирішальне значення для визначення розміру бази оподаткування країни та, як наслідок, продуктивності державних послуг, особливо збору податків [9, с. 1158]. Податки, як відомо, накладаються без винятку урядом (державою) на всіх корпоративних платників податків, у даному випадку на компанії, і є додатковим обов'язковим навантаженням, яке має негайно сплачувати фірма, оскільки вони мають юридичну силу, що дозволяє вживати заходів проти компаній, які не виконують свої фіскальні зобов'язання

[3, с. 488]. Уряд має розглянути зміни у всій системі оподаткування, а не лише зміни прямих податків, підвищуючи ставку прямих податків [10].

Технологічні інновації, що полегшують електронну комерцію, створюють відчутний вплив на поведінку споживачів, організацію фірм у секторі роздрібної торгівлі та транзакції у фіскальних системах всі країн [1]. Для фірми, яка оновлює інформацію і відцифровує, невизначеність часу взаємодії з ефектом очікування; більше того, підвищена невизначеність щодо термінів може прискорити або сповільнити інвестиції як оптимальну відповідь на очікуване зниження податків [5]. Технології покращують автоматизацію процесів, прийняття рішень та фінансову безпеку, а також цифровізація митниці і податкові процеси оптимізують збір даних і ефективність бюджетування [11, с. 1].

Розкриваючи зміст дослідження варто наголосити, що на практиці саме стягнення податків є тим дієвим інструментом для фіскальної інституції, що дозволяє наповнити як місцевий, так і державний бюджети. Але, на обсяги наповнень впливають ставки і база оподаткування. Погоджуємося з думкою Д. Рієра-Крічтона, К. Веґб та Г. Вулетін, які стверджують, що «основним політичним інструментом політиків з боку оподаткування є податкова ставка. Проте, найпоширенішим показником податкової політики в базах даних для більшості країн є податкові надходження. За визначенням, податкові надходження = ставка податку * податкова база» [2, с. 11]. Оподаткування прибутку впливає на темпи зростання економіки. Тимчасові зміни податкових ставок постійно впливають на рівень реального ВВП на душу населення [4].

Наразі для економіки України якість податкової політики відіграє чи не одну з ключових ролей, адже саме на неї покладається факт того чи будуть відкриватися нові бізнеси, чи підприємницька діяльність закритися через обтяжливі розміри податків. На сайті Міністерства фінансів України ми зустрічаємо

наступне тлумачення державної податкової політики, відповідно до якого вона «являє собою діяльність держави у сфері встановлення, правового регулювання та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави» [12]. Пріоритети Міністерства фінансів України, що дозволяють реалізувати державну податкову політику представлено на рис. 1.

Якісна податкова система переслідує мету досягнення бажаних цілей фіскальної політики найефективнішим способом. Мається на увазі шляхом обмеження небажаних спотворень, мінімізації витрат на збір податків та сприяння економічному зростанню. Оподаткування націлене залучити необхідні кошти для державних видатків та сприяти перерозподілу доходів, економічній стабілізації, розподілу ресурсів, і в той же час має сприяти економічному зростанню [13, с. 1042].

Аналізуючи податкові тенденції по деяких країнах ЄС, стає очевидним, що країни з високим рівнем доходу почали запроваджувати пільги з ПДВ під час пандемії. Згодом їх уряди збільшили підтримку в 2022 р. під час шоків цін на енергоносії та кризи вартості життя. Незважаючи на те, що зростання цін все ще залишається проблемою для багатьох розвинутих економік, а країни продовжують тимчасове зниження ПДВ, 2023 р. продемонстрував початок «обережного відкату», коли деякі юрисдикції підвищували ставки ПДВ або поступово припиняють її зниження. Це перекалібрування також поширюється на екологічні реформи акцизного податку [14].

Погоджуємося з підтвердженими фактами в сучасних дослідженнях, що «електронна комерція розвиває податкові надходження і це цілком вірно для деяких урядів... але, точніше, зміна трансакційних витрат може створити абсолютно нову комерційну та фіскальну рівновагу, яка зрештою «перерозподіляє» податкові надходження від юрисдикцій з концентрацією традиційних постачальників до інших» [1]. Та все в міру

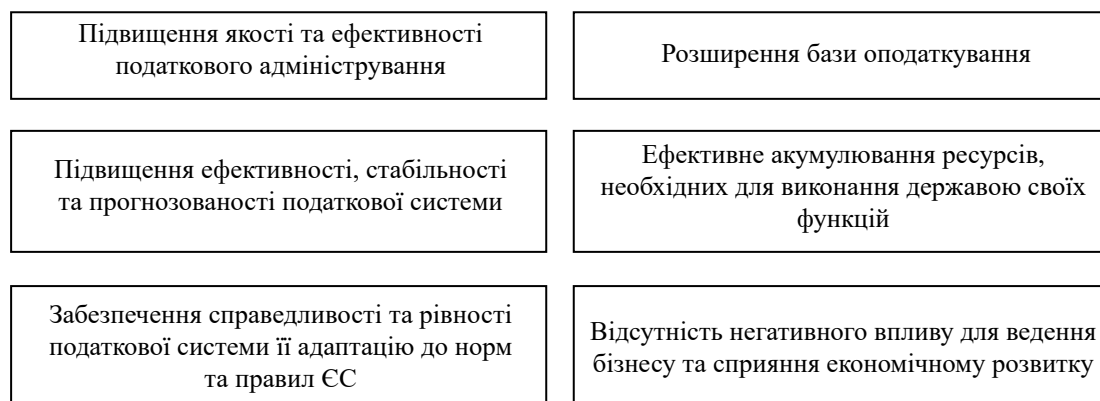

Рис. 1. Основні пріоритети Міністерства фінансів України

Джерело: згруповано на основі джерела [12]

зростання електронної комерції цільова база дистанційного оподаткування продажів призводить до більшого зростання місцевих зборів податку з продажів у менших, як правило, більш сільських юрисдикціях. Це збільшення відбувається за рахунок великих міських центрів роздрібною торгівлі, які раніше користувалися джерелом збору податку з продажу [15].

Податкова ставка є інструментом політики, податкові надходження є результатом політики, оскільки база оподаткування значною мірою залежить від ділового циклу та багатьох інших неpolітичних факторів [2, с. 11]. Довгострокові темпи зростання в країні залежать від оподаткування активів і корпоративного прибутку. Податкові ставки, що стягуються з дивідендів і приросту капіталу на індивідуальному рівні та на прибутки на корпоративному рівні, порушують рівноважні арбітражні умови, які спонукають до заощаджень домогосподарств, входу компаній та інвестиційних рішень [4].

Фактично найбільша частка в дохідній частині Державного бюджету України завжди належить сплаченим податкам, зборам та митам. Не винятком був і 2024 р.. Темп росту в 2024 р. до 2023 р. по податку на прибуток підприємств склав 188,5%, по податку і збору з доходів фізичних осіб – 157,6%. Сплаченим

акцизним податком з вироблених в Україні підакцизних товарів (продуктів), бюджет України отримав 105,2 млрд грн (рис. 2).

Фактична сума ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування склала в бюджеті України 268,3 млрд грн, що на 197,8 млрд грн менше ніж надходження від ПДВ з ввезених на митну територію України товарів, яке склало 466,1 млрд грн в 2024 р. (рис. 2). Темп росту в 2024 р. до 2023 р. по ввізному мито склав 120,1% та поповнив бюджет на суму 47,6 млрд грн. Та варто зауважити, що по рентній платі за користування надрами загальнодержавного значення темп росту в 2024 р. до 2023 р. склав 85,0% і фактична сума становила 47,7 млрд грн.

Аналізуючи дані рис. 3 стає очевидним, що урядові очікування в частині наповнення бюджету в 2025 р. за рахунок сплачених платниками податків, зборів та мит є позитивними. І дійсно, адже як наголошують науковці Л. Ленні, Н. Манурунг та Б. Дельфіна «уряд, як зацікавлена сторона, вважає, що обсяг доходів, які держава отримує від податків, завжди має збільшуватися, оскільки податковий сектор є основним джерелом державних доходів» [3, с. 488]. Та ми вважаємо за потрібне наголосити, що політика уряду повинна бути спрямована і на створення низки по-

Рис. 2. Частка податків та зборів в дохідній частині Державного бюджету України у 2024 році

Джерело: складено на основі даних джерела [16, с. 5–6]

даткових інструментів та ефективних механізмів, які б створювали бажання та умови продовжувати вести підприємницьку діяльність у надскладних умовах воєнного стану, а не закривати бізнеси.

Так, до прикладу в 2025 р. надходження від ПДВ з ввезених на митну територію України товарів очікуються на суму 593,8 млрд грн. В бюджеті України надходження, які закладені від податку на доходи фізичних осіб та військового збору вказуються у сумі 321,8 млрд грн; від ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – 318,0 млрд грн; від податку на прибуток підприємств – 247,3 млрд грн (рис. 3). Загальна сума від стягнутого акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) та акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) закладена в бюджеті в сумі 286,6 млрд грн.

Аналізуючи надходження до місцевих бюджетів в 2024 р. в Україні стає очевидним, що найсуттєвішою статтею доходів місцевого рівня є ПДФО (257,5 млрд грн). Сума дотацій та субвенцій з державного бюджету України до місцевого бюджету склала 187,9 млрд грн, тоді як податок на майно та єдиний податок наповнили місцеві бюджети на загальну суму 119,3 млрд грн. Надходження від податку на прибуток підприємств склали лише 27,9 млрд грн (рис. 4). Мала частка в дохідній частині належить екологічному по-

датку (1,5 млрд грн), сплаті за надання адміністративних послуг (4,4 млрд грн).

На практиці податкова політика включає не лише встановлення стандартної ставки для певної категорії податків (скажімо, ПДВ або оподаткування доходів фізичних осіб), але часто встановлення кількох ставок, а також різних порогових значень і охоплення для кожної ставки. Зміна охоплення кожної ставки у випадку ПДВ або зміна порогових значень у випадку податку на доходи фізичних осіб означає зміну податкової політики, яка не передбачає податкових ставок [2, с. 14]. Але, при цьому, як наголошує в своєму дослідженні науковець Д. Стойлова «податкова структура, заснована на вибіркових податках на споживання, податках на особисті доходи та майно, більше сприяє економічному зростанню» [13, с. 1041]. Тож, стає очевидним, той факт, що прогресивна ставка оподаткування доходів громадян має всі шанси позитивно вплинути на збільшення доходу державного бюджету, що в умовах воєнного стану є надзвичайно важливо для України.

Наразі в окремих європейських країнах простежуються постійні зусилля збільшити доходи та сприяти охороні здоров'я шляхом перешкоджання споживанню певних продуктів або видів діяльності. Так, деякі країни з високим і вище середнього доходу посилюють свої пов'язані зі здоров'ям акцизи, особливо на тютюн, алкогольні напої, підсолоджені напої та азартні ігри. Для заохочення переходу до економіки з низьким вмістом

Рис. 3. Очікувана частка від податкових надходжень в Державному бюджеті України в 2025 році

Джерело: складено на основі даних джерела [17]

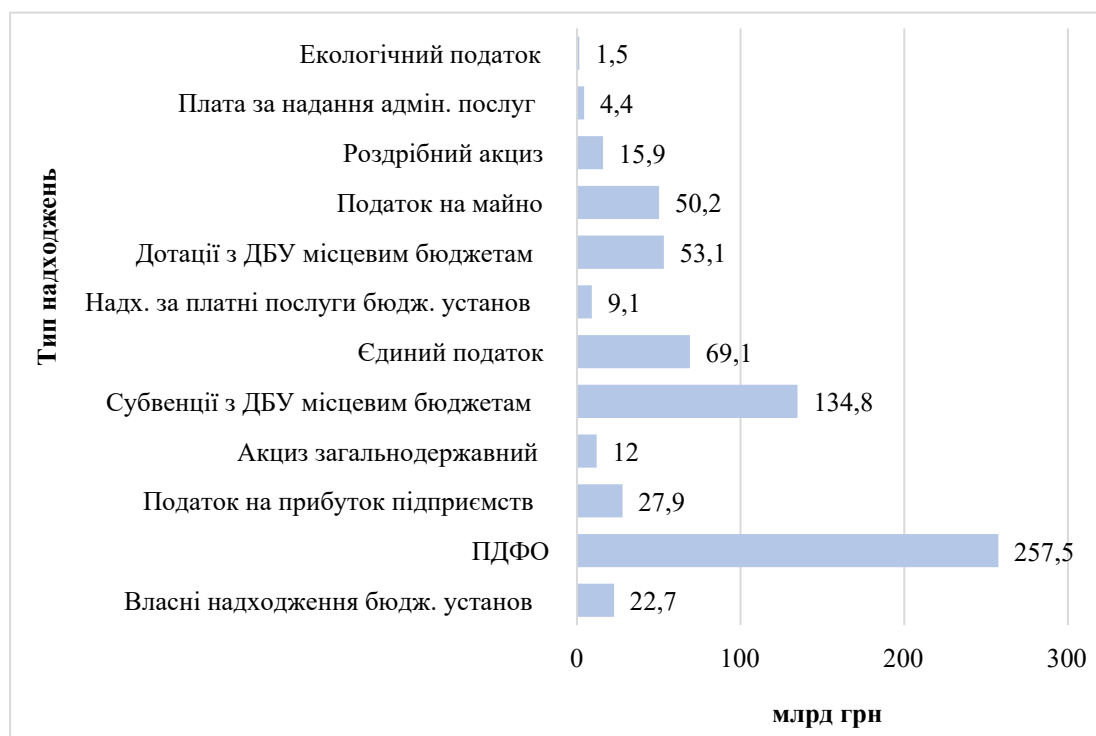

Рис. 4. Топ надходжень до місцевих бюджетів за 2024 рік в Україні

Джерело: складено на основі даних джерела [18]

вуглецю простежується зниження податкових ставок для електромобілів або встановлення нульових ставок для сонячних панелей [14].

Вважаємо за потрібні в рамках проблеми статті наголосити і на змінах та викликах для системи оподаткування, які несе з собою хвиля цифрової трансформації. Причиною цього є те, що говорячи про цифровізацію податкової системи, ми маємо на увазі практичне застосування в процесі її функціонування техніки, технології, нових цифрових фінансових інструментів. Саме «технологічні зміни разом із відповідними політичними та інституційними коригуваннями можуть відкрити для урядів можливості для адміністрування та стягнення податків у новий спосіб, можливо, компенсуючи або навіть скасовуючи тиск на зниження податкових ставок і доходів, що виникає внаслідок збільшення мобільності» [1] бізнесу в умовах віртуальної реальності. Свого часу С. Гарденас-Лорес аргументовано пояснив з представленням конкретних практичних кейсів як «нові технології пропонують значні можливості для трансформації фінансового та фінансового менеджменту в державному секторі, хоча проблеми потрібно буде продовжувати вирішувати, щоб максимізувати їхній потенційний вплив» [11, с. 1]. Дійсно, з появою кожного нового покоління фінансових цифрових інструментів і їх швидким впровадженням в зміст роботи фінансальних інститутів потрібно враховувати як користі, соціально-економічні ефекти, так і загрози на кшталт кібератак, кіберзагроз.

Реакція інноваційних інвестицій на зміну податку призводить до тимчасового прискорення або уповільнення темпів покращення якості продукції, що перетворюється на постійні прибутки або втрати виробництва [4]. Для покращення якості податкової системи, зменшення рівня тіньової економіки та досягнення «ефективності оподаткування та особливо роботи податкової структури важливою стає фінансова консолідація» [13, с. 1042]. Саме об'єднання зусиль влади та бізнесу через напрацювання працюючих фінансальних інструментів можуть стати запорукою економічного зростання та відновлення в Україні. Очікування майбутнього зниження податків спонукає фірми прискорювати оптимальне інвестування, тоді як очікування скорочення бази оподаткування (норми фінансової амортизації) має протилежний ефект [5].

Висновки. В підсумку варто зазначити, проривні та технологічні інновації створюють умови для зміни податкових правил в ході стягнення податків, зокрема мова йде про зменшення трансакційних витрат, що підвищує мобільність податкової бази. До того ж, цифровізація системи оподаткування організовує якісний контроль за базою оподаткування шляхом відцифрування звітності, аудиту, роботою з новим програмним забезпеченням податкових інспекцій. Варто також зазначити, що економічна структура країн, що розвиваються характеризується низьким фінансовим розвитком, що обмежує можливості до стимулювання бізнесів та якісного адміністрування податків.

Подальші дослідження варто спрямувати на з'ясування взаємозв'язку між податковими ставками, державними і місцевими доходами бюджету та економічною ефективністю і зростанням. Є потреба в аналізі впливу цифровізації та інноватизації на справність

сплати податків платниками. Цінними були б дослідження на вивчення досвіду оподаткування інтернет комерції та електронної торгівлі за кордоном, з метою того, щоб на базі даного пізнання покращити систему стягнення податків з онлайн-продажів.

Список літератури:

1. Agrawal D.R., Wildasin D.E. Technology and tax systems. *Journal of Public Economics*. 2020. Vol. 185. Art. 104082. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2019.104082>
2. Riera-Crichtona D., Veghb C.A., Vuletin G. Tax policy and the macroeconomy: Measurement, identification, and non-linearities. *Ensayos sobre Politica Economica*. 2017. Vol. 35. Iss. 82. pp. 10–17. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.espe.2016.11.005>
3. Lenny L., Manurung N.P., Delfina B. Implication of liquidity ratio on effective tax rate with growth tax rate as an intervening variable. *Journal of Social Research*. 2024. Vol. 3. No. 2. pp. 487–496. DOI: <https://doi.org/10.55324/josr.v3i2.1909>
4. Ferraro D., Ghazi S., Peretto P.F. Implications of tax policy for innovation and aggregate productivity growth. *European Economic Review*. 2020. Vol. 130. Art. 103590. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2020.103590>
5. Alvarez L.H.R., Kannianen V., Sodersten J. Tax policy uncertainty and corporate investment: A theory of tax-induced investment spurts. *Journal of Public Economics*. 1998. Vol. 69, Iss. 1. pp. 17–48. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0047-2727\(97\)00088-1](https://doi.org/10.1016/S0047-2727(97)00088-1)
6. Apeti A.E., Edoh E.D. Tax revenue and mobile money in developing countries. *Journal of Development Economics*. 2023. Vol. 161. Art. 103014. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jdevco.2022.103014>
7. Kraus N., Kraus K., Poberezhets O. Modelling of the distribution of the tax burden of the excise tax on tobacco products: the antagonism of the economic and medical aspects. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2025. Vol. 9. No. 1. Art. 01. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2025.09.01.01>
8. Kraus N., Manzhura O., Pochenchuk G. Innovative changes in financial and tax systems in the conditions of digital transformation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8. No. 1. pp. 94–102. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-1-94-102>
9. Raouf E. The impact of financial inclusion on tax revenue in EMEA countries: A threshold regression approach. *Borsa Istanbul Review*. 2022. Vol. 22. Iss. 6. pp. 1158–1164. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2022.08.003>
10. Lin B., Jia Z. Tax rate, government revenue and economic performance: A perspective of Laffer curve. *China Economic Review*. 2019. Vol. 56. Art. 101307. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2019.101307>
11. Cardenas-Lopez C.-L. Digital tax administration systems: A literature review in Scopus (2012–2022). *Revista Científica De Sistemas E Informatica*. 2023. Vol. 3. No. 2. Art. e525. DOI: <https://doi.org/10.51252/rcsi.v3i2.525>
12. Податкова політика. Міністерство фінансів України, 2025. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> (дата звернення: 31.03.2025).
13. Stoilova D. Tax structure and economic growth: Evidence from the European Union. *Contaduria y Administracion*. 2017. Vol. 62. No. 3. pp. 1041–1057. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.cya.2017.04.006>
14. Tax Policy Reforms 2024. *OECD and Selected Partner Economies*, 30 September 2024. URL: https://oecd.org/en/publications/tax-policy-reforms-2024_c3686f5e-en.html (accessed 31.03.2025).
15. Agrawal D.R., Shybalkina I. Online shopping can redistribute local tax revenue from urban to rural America. *Journal of Public Economics*. 2023. Vol. 219. Art. 104818. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2022.104818>
16. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2024 рік. Бюджет 2024 року. Міністерство фінансів України, 2025. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (дата звернення: 31.03.2025).
17. Бюджет – 2025: Оборону країни буде забезпечено. Закон. Бюджет 2025 року. Міністерство фінансів України, 2025. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення: 31.03.2025).
18. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2024 рік. Портал «Децентралізація», 24 березня 2025. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/19387> (дата звернення: 31.03.2025).

References:

1. Agrawal D.R., Wildasin D.E. (2020). Technology and tax systems. *Journal of Public Economics*, vol. 185, Art. 104082. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2019.104082>
2. Riera-Crichtona D., Veghb C.A., Vuletin G. (2017) Tax policy and the macroeconomy: Measurement, identification, and non-linearities. *Ensayos sobre Politica Economica*, vol. 35, Iss. 82, pp. 10–17. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.espe.2016.11.005>
3. Lenny L., Manurung N.P., Delfina B. (2024) Implication of liquidity ratio on effective tax rate with growth tax rate as an intervening variable. *Journal of Social Research*, vol. 3, no. 2, pp. 487–496. DOI: <https://doi.org/10.55324/josr.v3i2.1909>
4. Ferraro D., Ghazi S., Peretto P.F. (2020) Implications of tax policy for innovation and aggregate productivity growth. *European Economic Review*, vol. 130, Art. 103590. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2020.103590>

5. Alvarez L.H.R., Kannianen V., Sodersten J. (1998) Tax policy uncertainty and corporate investment: A theory of tax-induced investment spurts. *Journal of Public Economics*, vol. 69, Iss. 1, pp. 17–48. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0047-2727\(97\)00088-1](https://doi.org/10.1016/S0047-2727(97)00088-1)
6. Apeti A.E., Edoth E.D. (2023) Tax revenue and mobile money in developing countries. *Journal of Development Economics*, vol. 161, Art. 103014. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2022.103014>
7. Kraus N., Kraus K., Poberezhets O. (2025) Modelling of the distribution of the tax burden of the excise tax on tobacco products: the antagonism of the economic and medical aspects. *Journal of Innovations and Sustainability*, vol. 9, no. 1, Art. 01. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2025.09.01.01>
8. Kraus N., Manzhura O., Pochenchuk G. (2022) Innovative changes in financial and tax systems in the conditions of digital transformation. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 8, no. 1, pp. 94–102. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-1-94-102>
9. Raouf E. (2022) The impact of financial inclusion on tax revenue in EMEA countries: A threshold regression approach. *Borsa Istanbul Review*, vol. 22, Iss. 6, pp. 1158–1164. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2022.08.003>
10. Lin B., Jia Z. (2019) Tax rate, government revenue and economic performance: A perspective of Laffer curve. *China Economic Review*, vol. 56, Art. 101307. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2019.101307>
11. Cardenas-Lopez C.-L. (2023) Digital tax administration systems: A literature review in Scopus (2012–2022). *Revista Científica De Sistemas E Informatica*, vol. 3, no. 2, Art. e525. DOI: <https://doi.org/10.51252/rcsi.v3i2.525>
12. Podatkova polityka [Tax policy] (2025) *Ministry of Finance of Ukraine*. Available at: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> (accessed March 31, 2025) (in Ukrainian)
13. Stoilova D. (2017) Tax structure and economic growth: Evidence from the European Union. *Contaduria y Administracion*, vol. 62, no. 3, pp. 1041–1057. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.cya.2017.04.006>
14. Tax Policy Reforms 2024 (2024) *OECD and Selected Partner Economies*. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/tax-policy-reforms-2024_c3686f5e-en.html (accessed March 31, 2025).
15. Agrawal D.R., Shybalkina I. (2023) Online shopping can redistribute local tax revenue from urban to rural America. *Journal of Public Economics*, vol. 219, Art. 104818. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2022.104818>
16. Informatsiia Ministerstva finansiv Ukrainy pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2024 rik. Biudzhets 2024 roku [Information from the Ministry of Finance of Ukraine on the implementation of the State Budget of Ukraine for 2024. Budget 2024] (2025) *Ministry of Finance of Ukraine*. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (accessed March 31, 2025) (in Ukrainian)
17. Biudzhets – 2025: Oboronu krainy bude zabezpecheno. Zakon. Biudzhets 2025 roku [Budget – 2025: The country's defense will be ensured. Law. Budget 2025] (2025) *Ministry of Finance of Ukraine*. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (accessed March 31, 2025) (in Ukrainian)
18. Analiz vykonannia mistsevykh biudzhetyv za 2024 rik [Analysis of the implementation of local budgets for 2024] (2025) *Decentralization Portal*. Available at: <https://decentralization.gov.ua/news/19387> (accessed March 31, 2025) (in Ukrainian)